

پدید آورندگان

• تیم مجری:

حجت‌الاسلام علی ذوعلم (مدیر طرح)، مهندس غلامحسین امینی (مسئول پشتیبانی)، آمنه احمدی (مسئول دبیرخانه)، دکتر علیرضا عصاره (مشاور علمی)، عسگر ملکی بیرجندی (مسئول ارتباطات)، دکتر سید امیر رون (مسئول هماهنگی کمیته‌های ستادی و استانی)، مهندس سعید قریشی (کارشناس مسئول رابط دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی)، دکتر محمدرضا سرکارآرانی (مشاور علمی)

• کمیته تولید و تدوین:

حجت‌الاسلام علی ذوعلم (مسئول کمیته)، آمنه احمدی (دبیر کمیته)، دکتر علی اصغر احمدی، مهندس محسن جعفرآبادی، دکتر علیرضا عصاره، دکتر جمیله علم‌الهدی، دکتر حسن ملکی، عسگر ملکی بیرجندی، دکتر محمود مهرمحمدی

• با همکاری:

مهندس مهدی نوید ادهم، حجت‌الاسلام دکتر بهرام محمدیان، دکتر سید احمد زرهانی، حمیدرضا کفاش، حجت‌الاسلام همایون صدوقی، حجت‌الاسلام صادقی میاب، محمد علی جمالی‌فر، مهندس سید محمد کطائیان، حجت‌الاسلام علیرضا حاجیان‌زاده، مهدی رضایی، دکتر فاطمه رضانی و دکتر بهناز مرجانی

• مجریان طرح‌های پژوهشی:

۱. مطالعات نظری، تطبیقی در زمینه برنامه درسی ملی در نظام‌های برنامه‌ریزی موفق متمرکز، نیمه متمرکز و غیرمتمرکز / مجری: دکتر حسین قاسم‌پور مقدم / ناظر: دکتر علیرضا عصاره
۲. بررسی مبانی جامعه شناختی برنامه درسی جهت تعیین مهارت‌ها و نگرش‌های اساسی مورد نظر در برنامه درسی ملی / مجری: دکتر کورش فتحی / ناظر: دکتر علیرضا عصاره، دکتر محمد مهدی اعتصامی
۳. بررسی مبانی روان‌شناختی برنامه درسی جهت تعیین مقاطع کلیدی در برنامه درسی ملی / مجری: دکتر محسن آیتی / ناظر: دکتر علی اصغر احمدی و خانم آمنه احمدی
۴. بررسی تحقیقات انجام شده در خصوص مسائل آموزش و پرورش ایران ناظر بر حوزه برنامه درسی / مجری: دکتر یحیی قانلی / ناظر: مهندس مهدی نوید ادهم و خانم آمنه احمدی
۵. بررسی اسناد، مصوبات قانونی و دیدگاه‌های مسئولان عالی نظام در حوزه برنامه‌های درسی / مجری: دکتر رضا ساکی / ناظر: حجت‌الاسلام علی ذوعلم
۶. بررسی تاریخچه و وضعیت موجود نظام برنامه‌ریزی درسی در جهان و ایران / مجری: دکتر نعمت‌الله موسی‌پور / ناظر: دکتر علیرضا عصاره

• کمیته‌های تخصصی:

۱. کلیات / مسئول: حجت‌الاسلام همایون صدوقی / اعضاء: ابوالفضل نفر، محمد علی شامانی، سید مهدی باقریان، حجت‌الاسلام دکتر حسین سوزنجی، خانم فخری ملکی / با نظارت: حجت‌الاسلام علی ذوعلم / مشاوران: حجت‌الاسلام دکتر امیر غنوی، حجت‌الاسلام دکتر عباسعلی شاملی، حجت‌الاسلام محمد هادی‌زاده، حجت‌الاسلام محمد رحیم‌لو، دکتر حسین کچوئیان، دکتر عیوضی، دکتر محمد مهدی اعتصامی، حجت‌الاسلام دکتر زیبایی نژاد

۲. محتوای آموزشی و پرورشی و حوزه‌های یادگیری / مسئول: دکتر میترا دانشور / اعضاء: حجت‌الاسلام علی ذوعلم، حجت‌الاسلام همایون صدوقی، آمنه احمدی، دکتر فاطمه رضانی، دکتر بهناز مرجانی، احمد غلامحسینی، مهندس محسن جعفرآبادی، دکتر محمود امانی طهرانی، دکتر وحید عالمیان، محمدرضا مقدادی / مدعوین: دکتر عباس صدری و دکتر علی اعظم خسروی / با نظارت: دکتر حسن ملکی و دکتر علیرضا عصاره

- مشاوران و متخصصان در تدوین بیانیه‌های حوزه‌های یادگیری:

۲/۱. تفکر و حکمت: دکتر یحیی قانلی

۲/۲. قرآن و معارف اسلامی: دکتر محمد مهدی اعتصامی

۲/۳. زبان و ادبیات فارسی: دکتر فریدون اکبری و دکتر محمدرضا سنگری

۲/۴. فرهنگ و هنر: فریبا شاپوریان

۲/۵. سلامت و تربیت بدنی: دکتر علیرضا رضانی (همکاران: دکتر عباس حیصمی، صفدر محمدنیا و مهناز تسلیمی)

۲/۶. کار و فناوری: مهندس محمد نشاسته ریز، دکتر مهدی اسماعیلی

۲/۷. علوم انسانی و مطالعات اجتماعی: آمنه احمدی

۲/۸. ریاضیات: دکتر وحید عالمیان

۲/۹. علوم تجربی: دکتر محمود امانی طهرانی

۲/۱۰. زبان‌های خارجی: دکتر عباسعلی رضایی

۲/۱۱. آداب و مهارت‌های زندگی: حجت‌الاسلام دکتر رضا فرهادیان (همکاران: آمنه احمدی و احمد غلامحسینی)

۳. ساختار، مقاطع، رشته‌ها و جدول زمانی / مسئول: دکتر علی اصغر احمدی / اعضاء: آمنه احمدی، مهندس محسن جعفرآبادی، دکتر علیرضا کیامنش / با نظارت: آمنه احمدی

۴. اختیارات و میزان تمرکز و عدم تمرکز / مسئول: دکتر سید احمد زرهانی / اعضاء: دکتر علی اصغر فانی، دکتر کورش فتحی و اجارگاه، دکتر علیرضا عصاره، دکتر سید کاظم اکرمی، دکتر بهرام میرکمالی، مهندس علی زرافشان / با نظارت: مهندس غلامحسین امینی

۵. ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، تربیتی و راهبردهای آموزشی / مسئول: دکتر علیرضا عصاره /
اعضاء: دکتر علی اکبر خسروی، دکتر کامبیز پوشنه، دکتر محرم آقازاده، دکتر غلامعلی احمدی / با
نظارت: آمنه احمدی

۶. مواد و رسانه‌های آموزشی / مسئول: دکتر محمود مهرمحمدی / اعضاء: دکتر غلامحسین
حسین‌زاده، مهندس بهروز کهزادی، دکتر علیرضا ذوقی‌پور، حجت‌الاسلام علیرضا حاجیان‌زاده،
حمیدرضا کفاش / با نظارت: عسگر ملکی بیرجندی

۷. ارزشیابی از برنامه درسی ملی و لوازم اجرایی / مسئول: آمنه احمدی / اعضاء: دکتر علیرضا
کیامنش، دکتر بهرام کریمی، دکتر میترا دانشور، نصرت‌الله فاضلی / با نظارت: حجت‌الاسلام علی
ذوعلم

۸. کمیته ویژه فنی حرفه‌ای و کاردانش / مسئول: مهندس محسن جعفرآبادی / اعضاء: مهندس
ابوالقاسم جاریانی، مهندس نبی‌الله مقیمی، دکتر بهناز مرجانی، مهندس ابراهیم آزاد، دکتر مهدی
اسمعیلی / مشاور: مهندس حمید منصورنیا

• کمیته‌های استانی:

۱. آذربایجان شرقی: نعمت الله ولی نژاد، انشا... قاسملو، میرجواد کرمانی، فاطمه سید عربی نژاد،
(عضو سابق: جواد صادقی)

۲. آذربایجان غربی: موسی کریمی، فرهاد خشکباری، یوسف جوانمرد، موسی عسگری، قربان
معرفت‌نیا، حسن محمد امین زاده، (عضو سابق: علیرضا علی بابایی)

۳. اردبیل: داور نظر علیان، حکمت محمدی قنبرلو، امیرحسین آقاجانی، طوس احمدی حصار،
(اعضای سابق: داود میرزایی، بهمن اجاقی)

۴. اصفهان: سید مجید عاملیان، دکتر فریبا حقانی، سید مهدی میرهادی، علیرضا خدادادوستان،
محمد شاه زمانی

۵. ایلام: حشمت الله وردی، یوسف امیدی، عادل ملک زاده، حیدر پور منتی، احمد صفری پور،
بهزاد داودیان، پرویز نیک سرشت

۶. بوشهر: ابراهیم بحرینی، عبدالرضا عبدالله پور، عبدالرضا بحرینی، علی مراد کریمی، حمید
غلامپور، عبدالرضا سلمان پور (عضو سابق: عبدالمجید تماری)

۷. چهارمحال و بختیاری: قدمعلی کلواری، نادر الیاسی، سید جمال بنی هاشمی، خسرو علی
بابایی (اعضای سابق: اصغر فدایی، هرمز کامکار)

۸. خراسان رضوی: سید حمید پیشنماز، محمد علی اسماعیلی، سید سعید رضا غفوریان، حمید
رهباندار، حمیدرضا یوسفی، حمیدرضا همت، قاسم عدالتی مجد، مهدی آذرپور (اعضای سابق):
سید کمال حسینی، محمدرضا حاجی زاده، امرا.. سبحانی‌نیا، محسن ازغندی، علی اصغر خلیلیان
امینیان)

۹. خراسان شمالی: محمد اکبرزاده، محمد وحیدی، سید جلال حسینی، نادره کاویانی، غلامرضا
مقدسی، محمدرضا کرامتی

۱۰. خراسان جنوبی: دکتر حمیدرضا وردی، حبیب الله زارعی بیدسکان، سلیمان زنگویی (اعضای
سابق: محمد جعفر بهنام فر، سید محمد آذرکار، غلام اکبری)

۱۱. خوزستان: بهروز پارسا، افراسیاب چراغپور، غلامحسین عبادی، چنگیز فیضی

۱۲. زنجان: حسن ندرلو، مطلب اوصالی، جلیل آقاجانلو، عباس مصطفوی، حسین محمدی، احد
امینی فر (اعضای سابق: سعید ناصری، کریم فیضی)

۱۳. سیستان و بلوچستان: مهرداد اختیاری صادق، عزیزالله رودینی، علی علیزاده، محمد میرگل،
ذبیح الله میربها، محمد نستوه، خسرو عبداللہی، حبیب‌ا... ملاشاهی

۱۴. سمنان: یدالله رحیمی زاده، سید حسین هاشمی، سید موسی طباطبایی، حسین شعبانی مایانی
(اعضای سابق: حمید دانشجو، اسماعیل حاجیان)

۱۵. شهر تهران: محمود حسینی، حسین غلامی، مصطفی عطاران، فضل الله رفیع بخش، مرتضی
کرمانشاهی، صدیقه حسینی خواه، منوچهر قاسم زاده، محمد پیری

۱۶. شهرستان‌های تهران: رضا امانی، علی کریمی، سهیلا عباسیان، غلامرضا بختیاری، علی سید
طاهرالدینی، بهمن اشتری

۱۷. فارس: پرویز طاهری، خلیل منتظر، حجت الله سلمان پناه، محمد جواد زارعی، حسینعلی معزی،
سعید رضا کامرانی، یوسف شمس، محمد مهدی شہامت منش، مصطفی منتظری، کیانوش
علیرضا پور

۱۸. قزوین: سید جعفر شهاب زاده، علی محمدی، پرویز شعبانی، مختار مقدسی، محمد حاجی
محمدی، علی جوادی، ملیحه سعادت

۱۹. قم: محمود ملکی، رضا عاملی الهی، حسن صفایی، معصوم هاشم زاده

۲۰. کردستان: رشید قربانی، علی احسان علیجانی، همایون شهبانی، فرهاد حسین پناهی، ابراهیم
سلیمانی، طالب محمدی

۲۱. کرمان: احمد فتحی، ابراهیم شیخ بهایی، اکبر ملاحسنی، ارسطو امیر شکاری، صدیقه موحدی‌نیا، فتنه درتاج، محمدرضا سلطانی زاده (اعضای سابق: محمدحسین علی یزدی، محمدرضا ناظری زاده، حسین خاکساری)

۲۲. کرمانشاه: حسن رشیدی، بهروز صیدی، ماشا... پروین، مهیار کرمی، احمد رفیعی، زهرا نجومی، ایرج محمدی، عزیز مراد حیدری (عضو سابق: سید فرهاد صیادی)

۲۳. کهگیلویه و بویر احمد: عبدالحسین شیوایی، عادل ظفری نژاد، خدامراد دانش پایه (اعضای سابق: نوربخش باباخانی، رحمان فاضلی، علی بازقلی زاده)

۲۴. گلستان: ناصر گرزین، ابوالحسن تیموری نیا، محمدرضا برگ، رضا میرزایی، اکرم مولوی‌زاده، محمدعلی ندافی، محمد عنایت ثانی (اعضای سابق: جعفر ابراهیمی، محمود شهوری، اسماعیل سپهری، محمد جواد زنگانه، محمد تقی سوخت سرایی)

۲۵. گیلان: ایوب نجف‌زاده، سید شمس شفیعی، احمد آزاد پیمان، مهدی رمضان زاده، ایرج جهانگیری، سبحان الله کاظمی، غلامرضا نوروزپور (اعضای سابق: سید مصطفی حسینی، علی روحی، علیرضا روستا)

۲۶. لرستان: سید علی راستخانه، فریدون فروتن، هوشیار ملکی طولایی، مجید کمالوندیان (اعضای سابق: احمد رضا شرفی، نادر کریمی بیراموند، مرتضی سپهوند، سید حسام‌الدین حجازی، غلام دارایی)

۲۷. مازندران: اسکندر عباسپور، نبی‌الله حق پرست، عبدالرضا جعفرنژاد، قربانعلی قربانی، حسین پویا (اعضای سابق: احمد رشیدی، شعبان میری، علی یوسفی)

۲۸. مرکزی: محمد علی کمالی نهاد، محمد احمدی، حبیب‌الله احمدی، حسن ذوالفقاری، حسن مظاهری، مجتبی حیدری، ابوالفضل آراین دوست (اعضای سابق: غلامعلی ولاشجردی، ابوالقاسم مرادی، معصومه صادقی علیایی)

۲۹. هرمزگان: مجید منصوری میمندی، پرویز اسپید، یحیی جواد، مقصود دهقانی، عباس کامران
۳۰. همدان: ابراهیم سحرخیز، حسن رضائیان، اردشیر عسگری، عباس بهرامی مشعوف، فرهنگ سلیمانیان، حمید آقایی، عبدالامیر عرفی (عضو سابق: علیرضا تکلو)

۳۱. یزد: حسین قانع، حسین حداد، محمد زارع، علی محمد فرجیان، علیرضا جلالی، (اعضای سابق: علی زابلی، محمد اکبرزاده)

• کمیته‌های ستادی:

- سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی: دکتر رضا مؤمنین
- معاونت آموزش ابتدایی و متوسطه: رحیم آصفی املشی و دکتر منوچهر فضلی خانی
- معاونت پرورشی و تربیتی بدنی: محمدعلی امیری (اعضای سابق: دکتر محمدعلی غفاری و عباس مزجی)
- معاونت برنامه‌ریزی و توسعه مدیریت: حسین همدی (عضو سابق: مهندس کوشان)
- سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور: ید... حاجی علی اکبری
- سازمان مرکزی انجمن اولیاء و مربیان: محمود یالویی
- معاونت حقوقی و امور مجلس: منصوره پاینده‌فر
- سازمان ملی پرورش استعدادها درختان: علی محمودی
- سازمان آموزش و پرورش استثنائی کشور: محمدرضا تات، سوسن ضیائی
- مرکز برنامه‌ریزی، نظارت راهبردی و تحول بنیادین آموزش و پرورش: محمد بنائیان سفید، نصرالله عبدی پور، ید... ارسلاتی
- کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان: عباس طریقت

• کارگروه تلفیق:

حجت‌الاسلام علی ذوعلم، دکتر سید امیر رون، مهندس سعید قریشی، آمنه احمدی، دکتر محمود معافی

• زیر نظر کمیسیون راهبری طرح:

مهندس محمود فرشیدی (رئیس کمیسیون تا آذر ۸۶)، دکتر علی‌رضا علی احمدی (رئیس کمیسیون از آذر ۸۶)، مهندس مهدی نوید ادهم، حجت‌الاسلام دکتر بهرام محمدیان، دکتر پرویز آژیده (تامه‌۸۷)، عباس رهی (از مهر ۸۷)، حجت‌الاسلام دکتر مسعود آذربایجانی، دکتر محمد مهدی اسلامیه (تا شهریور ۸۷)، دکتر هاجر تحریری نیک صفت (از شهریور ۸۷)، دکتر مرتضی امین‌فر، علی باقرزاده (تا مهر ۸۷)، سید باقر پیشنهادی (تا مهر ۸۷)، مهندس غلامحسین حیدری (از شهریور ۸۶)، دکتر عباس صدری، دکتر جمیله علم‌الهدی، مهندس محمدرضا محدث (تا شهریور ۸۶)، دکتر محمود مهرمحمدی، مسلم میرزاپور (تا شهریور ۸۶)، حجت‌الاسلام دکتر نودری، مهندس محسن جعفرآبادی، دکتر عفت بلوسی و حجت‌الاسلام علی ذوعلم (دبیر کمیسیون)

• و با سپاس از:

صاحب‌نظران، مدیران، کارشناسان، پژوهشگران و فرهنگیان همکار طرح.

پیش‌گفتار

خدای بزرگ را سپاس که توفیق داد پس از چهار سال تلاش علمی و کارشناسی و به همت جمعی گسترده از صاحب‌نظران، کارشناسان و فرهنگیان یکی از مهم‌ترین عناصر نظام آموزش و پرورش با رویکردی تحولی و نوآورانه طراحی و تدوین گردد و بستر اصلی تحول بنیادین تعلیم و تربیت کشور فراهم شود.

تولید برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران بر اساس مبانی، ارزش‌ها و اهداف تربیت اسلامی و با استفاده از توانمندی‌های بومی و ملی و بهره‌برداری از تجربه‌های معتبر و موفق جهانی، در پاسخ به نیازها و مطالبات جامعه پویای ایران اسلامی، الگوی تازه‌ای از برنامه‌های درسی و تربیتی را ارائه می‌دهد و گامی مهم در راستای مستندسازی و کیفیت بخشی نظام تعلیم و تربیت کشور است.

- توجه به اهداف متعالی تربیتی و نیازهای متنوع فراگیران و جامعه برای پرورش انسان طراز جمهوری اسلامی ایران؛
 - ترسیم نقشه جامع و کلان محتوایی دستگاه رسمی و عمومی تعلیم و تربیت، به عنوان بخش مهمی از مهندسی فرهنگی کشور؛
 - نوسازی و بازسازی قالب‌ها، راهبردها و رویکردهای درسی و تربیتی؛
 - و ارائه الگویی منسجم، کارآمد و اثربخش برای تولید برنامه‌ها، مواد، رسانه‌ها و منابع آموزشی و پرورشی،
- اهدافی است که در تولید و تدوین برنامه درسی ملی کشور مد نظر بوده است.

کار تولید و تدوین این سند از اسفند ماه ۱۳۸۴ با تشکیل دبیرخانه طرح آغاز شد و پس از تحقیقات و مطالعات اولیه و ابلاغ مصوبه هفتصد و چهل و پنجمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش در اردیبهشت ماه ۸۶، با پشتوانه نیرومند حقوقی ادامه یافت. پس از بررسی‌های لازم و دستیابی به اهداف، تعریف و حدود طرح و خروجی مورد انتظار، کمیته‌های هفت‌گانه تخصصی به شرح ذیل تشکیل شد:

۱. کمیته کلیات، اصول و مبانی؛ ۲. کمیته محتوای آموزشی، پرورشی و حوزه‌های یادگیری؛ ۳. کمیته ساختار، مقاطع، رشته‌ها و زمان؛ ۴. کمیته میزان اختیارات و کاهش تمرکز؛ ۵. کمیته ارزش‌یابی از پیشرفت تحصیلی و راهبردهای یاددهی - یادگیری؛ ۶. کمیته مواد، رسانه‌ها و محیط‌های یادگیری؛ ۷. کمیته ارزش‌یابی از برنامه درسی ملی و اقتضائات اجرایی.

سپس برای جلب مشارکت فعال حوزه‌های صف و ستاد، کمیته‌های استانی و کمیته‌های ستادی طرح، با ابلاغ بخش‌نامه وزیر محترم وقت، آغاز به کار کردند. هم‌زمان با سایر فعالیت‌ها، برای تبیین ابعاد طرح و استفاده از یافته‌های علمی و پژوهشی در بخش‌های مختلف برنامه درسی ملی، شش عنوان پژوهشی: ۱. مطالعات نظری، تطبیقی در حوزه آموزش و پرورش؛ ۲. بررسی مبانی جامعه‌شناختی برنامه درسی؛ ۳. بررسی مبانی روان‌شناختی برنامه درسی؛ ۴. بررسی تحقیقات انجام شده در حوزه برنامه درسی؛ ۵. بررسی اسناد، مصوبات و دیدگاه‌های مسئولان عالی نظام در حوزه برنامه‌های درسی؛ و ۶. بررسی تاریخچه و وضعیت موجود برنامه درسی در

جهان و ایران، تعریف و نسبت به اجرای آن توسط محققان محترم اقدام شد. علاوه بر این، هر یک از کمیته‌های تخصصی نیز بر حسب موضوع کار، مطالعات گسترده‌ای را در زمینه آسیب‌شناسی وضع موجود، بررسی تجربه سایر کشورها و تبیین ابعاد علمی موضوع با استفاده از تحقیقات موجود انجام دادند.

به منظور بهره‌گیری از نظرات کارشناسان و متخصصان و نیز کمیته‌های ستادی و استانی در ارتباط با ابعاد و جهت‌گیری‌های برنامه درسی ملی، جلسات کارشناسی، نشست‌های منطقه‌ای و سراسری و همایش‌ها و هم‌اندیشی‌های متعددی در طی سال‌های ۸۵ تا ۸۷ برگزار گردید و یافته‌های آن در جهت تدوین سند در اختیار کمیته‌های تخصصی قرار گرفت.

بالاخره نخستین نگاشت برنامه درسی ملی در بهمن ماه ۸۷ تدوین و برای اظهارنظر در اختیار صاحب‌نظران و کارشناسان حوزه‌های ستادی و استانی قرار داده شد. پس از جمع‌بندی و بررسی کلیه یافته‌ها در جلسات کارگروه تلفیق، دومین نگاشت سند در ۲۵ اسفند ماه ۸۷ مصادف با میلاد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امام صادق علیه السلام برای استفاده از نظرات فرهنگیان و صاحب‌نظران به همراه پرسش‌نامه ارزیابی، بر روی سایت دفتر تألیف و برنامه‌ریزی کتب درسی قرار گرفت؛ هم‌زمان برای نقد و اصلاح، طی جلسات متعدد و طولانی در کمیسیون راهبری طرح با ریاست وزیر محترم وقت آموزش و پرورش و حضور اعضای شورای مشورتی ستاد تحول بنیادین و نیز در چندین نشست کارشناسی و تخصصی مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

متن حاضر، نتیجه آخرین اصلاحات کارگروه تلفیق تا بهمن ماه سال ۱۳۸۹ است که برای تقدیم به شورای عالی آموزش و پرورش و سایر مراجع ذیصلاح آماده شده است.

گرچه تلاش همه دست‌اندرکاران این امر خطیر بر آن بوده است که به اصول حاکم بر فرایند تولید وفادار بمانند، ولی تنگناها و محدودیت‌های علمی و کارشناسی، فقدان پیشینه تولید برنامه درسی ملی کشور و فراتر از آن تفاوت‌های بنیادین گفتمان غالب در عرصه علوم تربیتی با مبانی فلسفه تربیتی اسلام، چالش‌های جدی را در جریان تولید این سند برانگیخته است. پدیدآوردگان این سند با وقوف کامل به این تنگناها و با دغدغه نسبت به تمهیدات و پشتیبانی‌های کافی برای تحقق برنامه، برآن‌اند که آن‌چه طراحی و تولید شده است، تنها گام نخست برای چرخش وضعیت موجود به سمت مطلوب تلقی می‌شود و قطعاً کلام آخر نیست.

با توجه به مشارکت گسترده کارشناسان، صاحب‌نظران و متخصصان در تولید این سند و به خصوص هم‌فکری و حضور جدی مدیران و کارشناسان سطوح صف و ستاد آموزش و پرورش، می‌توان این طرح را محصول تحول خواهی و اشتیاق فرهنگیان دغدغه‌مند نسبت به اصلاح کاستی‌های کنونی دانست و امید داشت که به یاری خداوند متعال، ارائه سومین نداشت این سند به شورای عالی آموزش و پرورش در آغاز دولت دهم و مدیریت جدید وزارت آموزش و پرورش، بستر تحقق منویات مقام معظم رهبری و چشم‌انداز پیشرفت و تعالی کشور را در عرصه تعلیم و تربیت محقق نماید.

تاریخ: ۱۳۸۶/۳/۲۷

شماره: ۲۰/۲۴۰۱/۸

مصوبه هفتصد و چهل و پنجمین جلسه شورای عالی آموزش
و پرورش مورخ ۱۳۸۶/۲/۴

باسمه تعالی

ماده واحده تشکیل کمیسیون راهبری تولید و تدوین
برنامه درسی ملی

وزارت آموزش و پرورش

احتراماً به پیوست مصوبه هفتصد و چهل و پنجمین جلسه
شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۶/۲/۴ موضوع تشکیل
کمیسیون راهبری تولید و تدوین برنامه درسی ملی که به تأیید رییس
محترم شورای عالی آموزش و پرورش (رئیس محترم جمهور)
رسیده است جهت اجرا ابلاغ می شود.

شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می دارد وزارت آموزش و
پرورش کمیسیون راهبری برنامه درسی ملی را با ترکیب زیر تشکیل داده
و برنامه درسی ملی را حداکثر ظرف مدت دو سال جهت بررسی و
تصویب به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.
ترکیب اعضای کمیسیون راهبری عبارت است از:

۱. وزیر آموزش و پرورش (رئیس شورا)
۲. رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی (نایب رئیس شورا)
۳. معاون آموزش و پرورش عمومی
۴. معاون آموزش و پرورش نظری و پیش دانشگاهی
۵. معاون پرورشی و تربیت بدنی
۶. معاون برنامه ریزی و توسعه مدیریت
۷. رئیس پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش

محمدیان
دبیر کل
۱۳۸۶

تبصره ۳) کمیسیون راهبری موظف است هر سه ماه یک بار گزارشی از پیشرفت طرح به شورای عالی ارائه کند.

محمود فرشیدی
ریس جلسه

بهرام محمدیان
دبیر شورا
نصر

**تشکیل کمیسیون راهبری تولید و تدوین برنامه درسی ملی
مورد تأیید است.**

محمود احمدی نژاد
ریس جمهور و ریس شورای عالی آموزش و پرورش

۸. دبیر کل شورای عالی آموزش و پرورش
 ۹. مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی (دبیر شورا و مدیر طرح)
 ۱۰. مجری طرح سند ملی آموزش و پرورش
 ۱۱. پنج نفر متخصص در حوزه برنامه‌ریزی درسی و فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، ارزش‌یابی آموزشی، تکنولوژی آموزشی و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، از اعضای هیئت علمی دانشگاه و صاحب‌نظران حوزه‌های علمیه بنا به پیشنهاد مدیر طرح و تصویب کمیسیون راهبری
 ۱۲. سه نفر از اعضای کمیسیون برنامه‌های درسی و تربیتی شورای عالی آموزش و پرورش به انتخاب کمیسیون و با معرفی دبیر شورا.
- تبصره ۱) کمیسیون برحسب مورد می‌تواند از صاحب‌نظران و یا مسئولان در حوزه‌های مختلف به صورت مهمان دعوت به عمل آورد.
- تبصره ۲) کمیسیون راهبری موظف است تا سه ماه پس از تصویب این ماده واحده، تعریف و حدود دقیق برنامه درسی ملی، اهداف و اصول حاکم بر تولید و تدوین آن را پس از بررسی و تأیید جهت تصویب به شورای عالی ارائه نماید.

تعریف

برنامه درسی ملی سندی است که نقشه کلان برنامه درسی و چارچوب نظام برنامه‌ریزی درسی کشور را به منظور تحقق اهداف آموزش و پرورش نظام جمهوری اسلامی ایران تعیین و تبیین می‌نماید.

اهداف تولید برنامه درسی ملی

۱- تعیین رویکرد و اهداف برنامه درسی در سطح نظام آموزشی،

دوره‌های تحصیلی و حوزه‌های یادگیری؛

۲- تعیین منطقی، جهت‌گیری‌ها و ابعاد هر یک از حوزه‌های یادگیری؛

۳- تعیین اصول، سیاست‌ها و فرایند **طراحی** و تدوین برنامه درسی؛

۴- تعیین اصول، سیاست‌ها و فرایند اجرای برنامه درسی؛

۵- تعیین اصول و سیاست‌های ناظر بر مواد و منابع آموزشی؛

۶- تعیین ساختار، اصول، و فرایند ارزش‌یابی و اصلاح برنامه درسی؛

۷- تعیین و تبیین نظام برنامه‌ریزی درسی کشور.

اصول حاکم بر فرایند تولید برنامه درسی ملی

۱- اصل رعایت مبانی اسلامی تعلیم و تربیت، دیدگاه‌های حضرت امام

(ره) و مقام معظم رهبری؛

۲- اصل مشارکت و بهره‌گیری از صاحب‌نظران حوزه و دانشگاه،

کارشناسان و فرهنگیان در همه سطوح صف و ستاد؛

۳- اصل تعامل فعال با نهادهای فرابخشی؛

۴- رعایت آرمان‌گرایی، واقع‌بینی و آینده‌نگری به گونه‌ای هماهنگ و متعادل؛

۵- جامعیت، انسجام و هماهنگی در مؤلفه‌ها و عناصر سند؛

۶- توجه به ویژگی‌های بومی بودن، مستقل بودن و کارآمد بودن الگوی

پیشنهادی در عین استفاده از همه تجربه‌های موفق جهانی؛

۷- بهره‌گیری از تجارب، منابع و پژوهش‌های پیشین و پرهیز از دوباره‌کاری؛

۸- برنامه‌ریزی و فرهنگ‌سازی برای اجرا و اشاعه یافته‌های مصوب به

موازات تکمیل و پیشرفت طرح؛

۹- وضوح و شفافیت و عدم ابهام و کلی‌گویی در سند؛

۱۰- اصل هماهنگی و همخوانی با اسناد بالادستی*.

«مصوب کمیسیون راهبری طرح»

«۱۳۸۶»

* این اصل در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۸ کمیسیون راهبری طرح به اصول مصوب پیشین افزوده شد.

چشم انداز*

با اتکال بر پروردگار متعال و پیروی از مبنای بزرگ بشیریت، پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و دو یادگار بزرگ او - قرآن کریم و خاندان پاک پیامبر عظیم اسلام - در پرتو عزم و پشتیبانی ملی و کوشش و همکاری همه جانبه فرزندان، خانواده ها و متربیان، برنامه های درسی و تربیتی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران بر بنای برنامه درسی ملی، برنامه های خواهد بود:

- مبتنی بر اصول، مبانی و ارزش های اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله و یافته های معتبر علمی و پژوهشی؛
- منبج، متعادل، کارآمد، نشاط آفرین، پویا و انعطاف پذیر؛
- ناظر به ویژگی ها و نیازهای همه جانبه متربیان و نیازهای اساسی جامعه؛
- بهره مند از تجربه های موفق ملی و جهانی با استفاده از ابزار و شیوه های علمی و مؤثر آموزشی و پرورشی؛
- بارویکردی نوآورانه، آینده نگرانه، واقع بینانه متناسب با فطرت الهی انسان و مشارکت پذیر در تولید و اجرا؛
- زمینه ساز ارتقاء کیفیت مدرسه به مثابه کانون اصلی تربیت در آموزش و پرورش برای تحقق «مدرسه زندگی»؛
- در راستای ایجاد تمدن نوین اسلامی و تحقق جامعه عدل ممدومی (عج)؛

که در الگوی پیشرفته و بومی، زمینه تربیت نسلی مستفکر، عاقل و خلاق، مؤمن و خودباور، دانا و بصیر، متخلق و خودساخته، تلاشگر و سالم، خودیادگیرنده، منتخربه ایرانی بودن، توانا در تولید علم و فناوری و وفادار به ارزش های اسلامی، ملی و انقلابی را فراهم می سازد.

* چشم انداز در این سند اشاره به ویژگی های برنامه های درسی آینده دارد، در حالی که در سند تحول راهبردی منظور از چشم انداز وضعیت قابل حصول و ممکن نظام تربیت رسمی و عمومی کشور در افق ۱۴۰۴ می باشد که با توجه به مأموریت ها و چالش های فراروی این نظام تعیین شده است.

